

Ocenianie bieżące w dialogu z uczniem

Joanna Piasta-Siechowicz
Mirosława Iwasiewicz¹

Ocenianie, czyli przekazywanie informacji zwrotnej na temat postępu edukacyjnego, jest kluczowym

narzędziem motywowania ucznia do nauki. Każda informacja na temat pracy wyrażona werbalnie i niewerbalnie stymuluje dalszy rozwój nie tylko umysłowy, ale i emocjonalny. Dlatego też problem oceniania stał się priorytetem działań całego zespołu nauczycieli, by stworzyć warunki odpowiadające standardom oceniania kształtującego postawę sprzyjającą uczeniu się.

Przedstawione projekty lekcji są zgodne z ideą innowacji *Ocenianie w Dialogu, Uczeń-nauczyciel-rodzic*², realizowanej od trzech lat w Samorządowej Szkole Podstawowej w Ostojowie. Odpowiadają też oczekiwaniom związanym z wprowadzeniem opisowej oceny bieżącej, a w efekcie – opisowej oceny końcoworocznej.

Poniżej fragment innowacji dotyczący wymagań podstawy programowej³ z języka polskiego dla II etapu edukacyjnego z zakresu analizy i interpretacji bajki. Pogrubioną czcionką wyróżniono wymagania, którym poświęcone zostały kolejne jednostki lekcji.

¹ **Joanna Piasta-Siechowicz** – polonista, edukator, egzaminator i ekspert MEN do spraw awansu zawodowego nauczycieli. Autor i współautor programów nauczania, artykułów i opracowań metodycznych, realizator projektów oświatowych, konsultant i recenzent wydawnictw edukacyjnych. Ponadto inicjator działań innowacyjnych w środowisku oświatowym. Interesuje się andragogiką, filozofią sztuki i socjologią kultury. Redaktor naczelny Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP w Kielcach i redaktor naczelny czasopisma „Język Polski w Szkole IV–VI”.

Mirosława Iwasiewicz – absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej i technikum, nauczyciel dyplomowany, egzaminator. Autorka i współautorka wielu artykułów, przewodników metodycznych, zeszytów ćwiczeń oraz programu bloku humanistycznego dla klas IV–VI (DKOS-4014-32/02).

² J. Piasta-Siechowicz, M. Iwasiewicz, *Ocenianie w dialogu (OWD) Uczeń-Nauczyciel-Rodzic. Innowacja pedagogiczna realizowania od roku szkolnego 2012/13 w Samorządowej Szkole Podstawowej im. W. Łyczkowskiej w Ostojowie*.

³ Podstawa programowa kształcenia ogólnego, Załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r., Internet, (dostęp: 7.07.2015 r.), dostępny: <http://men.gov.pl/wp-content/uploads/2011/02/26.pdf>

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

Uczeń poznaje teksty kultury odpowiednie dla stopnia rozwoju emocjonalnego i intelektualnego; rozpoznaje ich konwencje gatunkowe; uczy się je odbierać świadomie i refleksyjnie; kształtuje świadomość istnienia w tekście znaczeń ukrytych; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami kultury; poznaje specyfikę literackich i pozaliterackich sposobów wypowiedzi artystycznej; w kontakcie z dziełami kultury kształtuje hierarchię wartości, swoją wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości⁴.

Bajka

1.	zna teksty literackie wskazane przez nauczyciela
2.	dostrzega swoistość artystyczną dzieł
3.	nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje)
4.	rozpoznaje w tekście literackim porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy i objaśnia ich rolę
5.	rozpoznaje wers, rym
6.	identyfikuje bajkę
7.	odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym
8.	odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury
9.	objaśnia moral bajki

Dla zobrazowania praktyki stosowania *Oceniania w Dialogu* podano przykłady sześciu jednostek lekcyjnych tworzących cykl: *Analiza i interpretacja bajki*.

Lekcja 1.

TEMAT: Reakcje czytelnika bajki i ich źródło. Ignacy Krasicki, *Przyjaciele*.

Pytanie kluczowe: jakie są twoje reakcje i co je wywołało?

Cel główny: uczeń określa swoje reakcje i ich źródło.

Wymaganie podstawy programowej: Uczeń nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje).

⁴ Tamże (ten i następne cytaty odwołują się do pp).

Przebieg lekcji

1. Słuchanie bajki Ignacego Krasickiego *Przyjaciele*.

Forma pracy: zbiorowa. Aktywne słuchanie.

Cel: poznanie treści.

2. Omówienie sposobu czytania bajki.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: świadomość narzędzia głosu jako przekąźnika emocji.

Polecenie dla uczniów: W jaki sposób czytający oddaje swoje emocje?

Omów sposób czytania bajki:

- zmiana tempa,
- zmiana barwy głosu odpowiednio do postaci,
- zmiana natężenia głosu.

3. Czytanie bajki z podziałem na role.

Forma pracy: indywidualna. Czytanie.

Cel: oddanie emocji głosem.

4. Nazywanie emocji czytelnika bajki za pomocą rzeczowników.

Forma pracy: indywidualna. Notowanie.

Cel: świadomość własnych emocji. Budowanie świadomości języka jako narzędzia wyrażania emocji.

Polecenie dla ucznia: Jakie emocje wywołują w tobie wydarzenia i postawy zwierząt?

Przykładowe rozwiązanie zadania.

Sytuacja	Postawa zwierząt	Moje emocje
Zajaczek pasie się na łące.	swoboda beztraska zadowolenie	sympatia akceptacja
Zajaczek usłyszał szczekanie psów.	strach	zaniepokojenie

Projekty metodyczne

Zajączek prosi przyjaciół o pomoc.		
koń	lekceważenie	zdziwienie
wół	egoizm	oburzenie
kozieł	obluda	pogarda
Zagryzienie zajączka przez psy.	„serdeczność”	żał, współczucie

5. Sformułowanie wniosku.

Forma pracy: rozmowa w parach. Pisanie.

Cel: określenie czynników mających wpływ na emocje czytelnika bajki.

Polecenie dla uczniów: Co ma wpływ na emocje czytelnika bajki? Sformułujcie wnioski.

sytuacja zagrożenia	dramatyczne wydarzenia	narastające napięcie
postawa zwierząt wobec zajączka	objętość	odmówienie pomocy
osamotnienie zajączka	wołanie o pomoc	śmierć zajączka

Przykładowe wykonanie zadania.

*Na emocje czytelnika bajki Ignacego Krasickiego **Przyjaciele** miały wpływ: dramatyczna sytuacja zajączka – wywołała współczucie i obojętna postawa zwierząt – wywołała oburzenie.*

Lekcja 2.

TEMAT: Słownictwo nazywające emocje. Słownik wyrazów bliskoznacznych. Ezop, *Lew i wdzięczna mysz*.

Pytanie kluczowe: jak korzystać ze słownika wyrazów bliskoznacznych?

Cel główny: uczeń z wykorzystaniem słownika wyrazów bliskoznacznych wzbogaca słownictwo nazywające emocje.

Wymaganie podstawy programowej: *Uczeń korzysta z informacji zawartych w słowniku wyrazów bliskoznacznych.*

Powyższe wymaganie podstawy programowej odpowiada innej grupie wymagań, dlatego poniżej przedstawiono fragment innowacji odpowiedni do tematu lekcji.

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń [...] rozwija umiejętność *poszukiwania* interesujących go *wiadomości*, a także ich *porządkowania*

1.	określa temat (porządkowanie wokół tematu)
2.	identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny/literacki/reklamowy
3.	odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych
4.	wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście
5.	korzysta z informacji zawartych w encyklopedii
6.	korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym,
7.	korzysta z informacji zawartych w słowniku języka polskiego (małym lub podręcznym)
8.	korzysta z informacji zawartych w słowniku wyrazów bliskoznacznych

Przebieg lekcji

1. Wypisywanie z bajki Ezopa **Lew i wdzięczna mysz** słownictwa nazywającego emocje postaci.

Forma pracy: jednostkowa. Notowanie.

Cel: rozpoznawanie słownictwa nazywającego emocje. Podawanie form podstawowych wyrazów.

Polecenie dla ucznia: Wypisz z bajki Ezopa słownictwo nazywające emocje.

- Zapisz formy podstawowe (bezokolicznik; mianownik liczby pojedynczej) tych wyrazów.

Przykładowa notatka.

poprosiła	prosić
odwdzięczę się	odwdzięczać się
kpięś	kpić
nie dowierzałeś	nie dowierzać
wdzięczność	wdzięczność

2. Wyszukiwanie wyrazów w indeksie słownika wyrazów bliskoznacznych.

Forma pracy: jednostkowa. Notowanie.

Cel: odszukanie wyrazów hasłowych w słowniku.

Polecenie dla ucznia: Wyszukaj wyrazy w INDEKSIE słownika wyrazów bliskoznacznych i wynotuj ich wyrazy hasłowe.

Przykładowa notatka.

wyraz szukany	wyraz hasłowy
prosić	Prosić
odwdzięczyć się	Odwdzięczać się
kpić	Kpić
nie dowierzać	Wątpić
wdzięczność	Dziękować

3. Wyszukiwanie grup synonimicznych.

Forma pracy: jednostkowa. Czytanie.

Cel: korzystanie ze słownika wyrazów bliskoznacznych.

Polecenie dla ucznia: Wyszukaj w części słownika GRUPA WYRAZÓW BLISKOZNAZNYCH wybrany wyraz hasłowy z zadania 2.

- Odczytaj według wzoru wyraz hasłowy.

Wzór

Prosić: *Wypraszać. Dopraszać się. Błagać. Molestować. Zaklinać. Wymadlać. Przymawiać się. Przypominać się. Odwoływać się. Apelować. Skamlać. Żebrać. (przen.) Kolatać. • Występować z prośbą. Znosić, wznosić błagania, prośby. Zarzucać prośbami. Udawać się z prośbą. Zwracać się z prośbą, z apelem. Wnosić prośbę, podanie, petycję. (przen.) Wyciągać błagalnie ręce. Upadać do nóg. Por. Wzywać, Wyludzać⁵.*

- Rozwiń skróty na podstawie SPISU SKRÓTÓW, np.

skróót	rozwińnięcie skrótu	znaczenie wyrazu
przen.	przenośnie	niedosłownie
rub.	rubaszny	prostacki

⁵ Na podst.: *Słownik wyrazów bliskoznacznych*, red. S. Skorupka, Warszawa 1985, s. 163.

4. Omówienie zadania domowego.

Forma pracy: jednostkowa. Notowanie.

Cel: korzystanie ze słownika wyrazów bliskoznacznych.

Z pomocą słownika wyrazów bliskoznacznych zastąp rzeczownik

bajkopisarz w notatce:

Ezop – bajkopisarz żyjący w VI w. p.n.e.

Nauczyciel zwróci uwagę na trafność wyboru, np. literat / mistrz pióra / prozaik.

Lekcja 3.

TEMAT: Postawy bohaterów bajki i wynikające z nich wartości.

Ignacy Krasicki, *Czapla, ryby, rak*⁶.

Pytanie kluczowe: jakie wartości i ich przeciwieństwa wynikają z zachowania bohaterów bajki?

Cel główny: uczeń omawia postawy bohaterów z użyciem nazw wartości.

Wymaganie podstawy programowej: *Uczeń odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury.*

Lekcja 4.

TEMAT: Sens dosłowny i przenośny bajki. Ignacy Krasicki, *Ptaszki w klatce*.

Pytanie kluczowe: jak zinterpretować bajkę?

Cel główny: uczeń odczytuje sens dosłowny i przenośny bajki.

Wymaganie podstawy programowej: *Uczeń odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym.*

⁶ M. Iwasiewicz, J. Piasta-Siechowicz, *Ukierunkowana aktywność ucznia na lekcjach języka polskiego*, w: „Język Polski w Szkole IV–VI” 2013/2014, nr 3, s. 84–86.

Przebieg lekcji

1. Czytanie bajki i notatki biograficznej o Krasickim.

Forma pracy: indywidualna. Czytanie.

Cel: poznanie treści bajki i jej genezy.

2. Omówienie życia na wolności i w klatce bohaterów bajki.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie; indywidualna. Notowanie.

Cel: określenie różnic między wolnością i niewolą.

Polecenie dla uczniów: Omówcie wygody i niewygody życia ptaków w klatce i na wolności.

Przykładowa odpowiedź – notatka.

wygody w klatce	niewygody w klatce
bezpieczeń	ograniczona przestrzeń
woda, pokarm	zależnienie od innych
towarzystwo	brak wyboru towarzystwa
niewygody w polu	wygody w polu
poszukiwanie pożywienia i wody	różnorodność pożywienia
niebezpieczeństwo	swoboda
burze, śnieżyce, huragany	piękna, pogoda

3. Opowiadanie treści bajki.

Forma pracy: indywidualna. Mówienie.

Cel: określenie sensu dosłownego utworu.

Polecenie dla uczniów: Przedstaw sens dosłowny bajki – treść.

4. Rozpoznanie uosobienia.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: określenie funkcji uosobienia.

Polecenie dla uczniów: Kto kryje się pod postaciami czyżyków?

Co o tym świadczy?

Przykładowa odpowiedź.

Pod postaciami czyżyków kryją się ludzie. Świadczy o tym uosobienie – czyżki mówią i okazują emocje (płacz).

5. Odczytanie znaczenia dosłownego i przeniósłnego wyrazu.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: podanie znaczenia dosłownego i przeniósłnego wyrazu.

Polecenie dla uczniów: Co oznacza klatka?

Przykładowa odpowiedź.

znaczenie dosłowne	zamknięty domek dla ptaków
znaczenie przeniósłne	niewola, więzienie

6. Interpretacja bajki.

Forma pracy: zbiorowa. Notowanie.

Cel: odczytanie kontekstu historycznego.

Polecenie dla uczniów: Na podstawie notatki biograficznej wyjaśnijcie, o jakiej niewoli jest mowa w bajce.

Ignacy Krasicki (1735–1801), prozaik, poeta, publicysta, zwany w swojej epoce księciem poetów polskich. Jeden z najbliższych współpracowników ostatniego króla Polski, Stanisława Augusta w jego działalności kulturowej; współorganizator i uczestnik tzw. obiadów czwartkowych u króla, w których uczestniczyli artyści. Debiutował około roku 1775, a więc po pierwszym rozbiórce Polski, wierszem *Hymn do miłości ojczyzny*.

Dlaczego stary, a nie młody czyżyk oplakuje utratę wolności?

Przykładowa odpowiedź.

Niewola w bajce oznacza utratę wolności przez Polskę. Stary czyżyk pamięta czasy wolności, dlatego za nią tęskni. Młody urodził się w niewoli, nie zna wolności, dlatego za nią nie tęskni.

Lekcja 5.

TEMAT: Rola środków poetyckich w bajce. Adam Mickiewicz, *Przyjaciele*.

Pytanie kluczowe: jak środki poetyckie wpływają na odbiór bajki?

Cel główny: uczeń rozpoznaje środki poetyckie i określa ich rolę w bajce.

Wymaganie podstawy programowej: *Uczeń rozpoznaje w tekście literackim porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy i objaśnia ich rolę.*

Przebieg lekcji

1. Słuchanie baki (recytuje nauczyciel).

Forma pracy: zbiorowa. Słuchanie.

Cel: poznanie treści.

2. Wypisywanie z wiersza środków poetyckich.

Forma pracy: grupowa. Notowanie.

Cel: rozpoznawanie w tekście literackim: porównań, epitetów, wyrazów dźwiękonaśladowczych.

Polecenie dla uczniów: Wypiszcie z wiersza (w kolumnie):

Grupa I – epitety,

Grupa II – porównania,

Grupa III – wyrazy dźwiękonaśladowcze.

Przykładowa odpowiedź.

<p>Epitety: <i>prawdziwej przyjaźni</i> <i>Ostatni przykład</i> <i>w Osmiańskim powiecie.</i> <i>czule mowy</i> <i>kukań zozul</i> <i>krakań gawronich</i> <i>niedźwiedź Litwin</i> <i>mięś nieświeżych</i> <i>przysłowie niedźwiedzie:</i> <i>prawdziwych przyjaciół</i></p>	<p>Porównania: <i>tacy przyjaciele,</i> <i>Jakich i wtenczas liczono niewiele</i> <i>nuż po pniu skakać jak dzieciólek.</i> <i>ciało: jak trup leży;</i> <i>tak długo tam nad tobą sapał,</i> <i>Jak gdyby coś miał powiadać</i> <i>na ucho</i></p>	<p>Wyrazy dźwiękonaśladowcze: <i>ryknęło</i> <i>mruknąwszy</i></p>
--	---	---

3. Podawanie przykładów epitetów i porównań do podanych funkcji.

Forma pracy: zbiorowa. Czytanie.

Cel: poznawanie funkcji środków poetyckich: epitetów, porównań.

Polecenie dla uczniów i przykładowe odpowiedzi: Które epitety określają:

- miejsce wydarzeń:
 - *Oszmiańskim powiecie*,
 - *niedźwiedź Litwin*;
- atmosferę miejsca:
 - *kukań zozul*,
 - *krakań gawronich*;
- więź między Mieszkiem i Leszkiem:
 - *ostatni przykład* [przyjaźni],
 - *czule mowy*;
- obyczaj niedźwiedzia:
 - *miąs nieświeżych*.

Polecenie dla uczniów i przykładowe odpowiedzi: Które porównania określają:

- atmosferę grozy:
 - *nuż po pniu skakać jak dzięciołek*,
 - *ciało [...] jak trup leży*;
- wyjątkową więź łączącą Mieszka i Leszka:
 - *tacy przyjaciele*,
 - *Jakich i wtenczas liczono niewiele*;
- obyczaj niedźwiedzia:
 - *tak długo tam nad tobą sapał*,
 - *Jak gdyby coś miał powiadać na ucho?*

4. Określenie funkcji wyrazów dźwiękonaśladowczych.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: objaśnienie funkcji wyrazów dźwiękonaśladowczych.

Polecenie dla uczniów: Co określają wyrazy dźwiękonaśladowcze:
ryknęło; mruknąwszy?

Przykładowa odpowiedź.

Naśladowa dźwięki wydawane przez niedźwiedzia, potęgując grozę.

5. Formułowanie wypowiedzi na temat roli środków poetyckich z wykorzystaniem podanego słownictwa.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: określenie roli środków poetyckich.

Nauczyciel oczekuje podjęcia przez uczniów wielokrotnych prób sformułowania poprawnych zdań na temat roli środków poetyckich z wykorzystaniem słownictwa – uczeń przyswaja je i zapamiętuje.

Polecenie dla uczniów: Jak środki poetyckie wpływają na odbiór bajki? Sformułujcie wypowiedź.

czytelnik	odczuwać grozę	wydarzenie	wyobrażenie miejsca
środki poetyckie wpływać na wyobraźnię		wpływać na emocje	
odczuwać atmosferę		uczestnicy wydarzeń	

Przykładowa wypowiedź.

Środki poetyckie wpływają na wyobraźnię i emocje. Czytelnik wyobraża sobie miejsce wydarzeń i ich uczestników, odczuwa atmosferę miejsca oraz grozę.

6. Omówienie kompozycji utworu.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: analiza kompozycji.

Polecenie dla uczniów: Wyjaśnijcie znaczenie tytułu oraz pierwszego i ostatniego wersu wiersza.

Nauczyciel oczekuje refleksji i dyskusji na temat kompozycji utworu.

TYTUŁ – *Przyjaciele.*

WSTĘP – teza.

Nie masz teraz prawdziwej przyjaźni na świecie.

ROZWINIĘCIE – wydarzenia.

ZAKOŃCZENIE – wniosek.

Że prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie.

Przykładowa wypowiedź.

Tytuł zapowiada temat bajki. Pierwszy wers zaskakuje czytelnika, bo zaprzecza tytułowi. Ostatni wers jest wnioskiem, który wynika z wydarzeń.

Lekcja 6.

TEMAT: Wers i rym w bajce. Ignacy Krasicki, *Pan i pies*, *Malarze*.

Pytanie kluczowe: jakie znaczenie ma rym i podział na wersy w bajce?

Cel główny: uczeń rozpoznaje wers i rym w bajce i określa ich znaczenie.

Wymaganie podstawy programowej: *Uczeń rozpoznaje wers, rym.*

Przebieg lekcji

1. Słuchanie bajek *Pan i pies* i *Malarze*.

Forma pracy: zbiorowa. Słuchanie.

Cel: zrozumienie treści bajek.

Polecenie dla uczniów: Opowiedzcie treść bajek: *Pan i pies* oraz *Malarze*.

2. Określenie różnicy między dwoma tekstami o tej samej tematyce.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: identyfikacja cech specyficznych języka i budowy bajki.

Polecenie dla uczniów: Co różni opowiadanie od bajki?

Przykładowa odpowiedź.

Opowiadanie: dłuższe, pełnymi zdaniami, pozbawione rymów.

Bajka: zwięzła, podzielona na wersy, rymowana.

3. Omówienie budowy bajki.

Forma pracy: indywidualna. Notowanie.

Cel: określenie wyznaczników regularnej budowy wiersza.

Polecenie dla ucznia: Omów budowę bajek.

Przykładowa odpowiedź:

- liczba wersów 4; 6,
- liczba sylab w wersie 13,
- podział na strofy – brak.

Polecenie dla ucznia: Przeczytaj wniosek, pomijając błędną odpowiedź.

Bajki ***Pan i pies*** i ***Malarze*** mają budowę nieregularną/regularną, bo każdy wers zbudowany jest z takiej samej liczby strof / sylab.

4. Odczytanie rymów w wierszu.

Forma pracy: indywidualna. Notowanie.

Cel: rozpoznanie rymów i ich układu.

Nauczyciel może zorganizować zabawę dydaktyczną: *Imitacja budowy wiersza*.

Jeden wers tworzy rząd trzech lub więcej uczniów.

W każdym rzędzie tyle samo uczniów.

Nauczyciel poinformuje, że ostatni w rzędach są rymami, a pary rymów podadzą sobie ręce.

Nauczyciel czyta głośno wiersz, wyraźnie akcentując rymy.

Ostatni w rzędzie (imitujący rym) podają rękę ostatniemu w kolejnym rzędzie, pokazując rym parzysty.

Pan i pies

Polecenie dla ucznia: Wpisz rymujące się wyrazy na końcu wersów.
Zaznacz klamrą pary rymów.

Przykładowa odpowiedź.

Pan i pies

trudził >
obudził >
czekał >
szczekał >

5. Określenie znaczenia rymów.

Forma pracy: zbiorowa. Mówienie.

Cel: budzenie refleksji na temat znaczenia rymów.

Polecenie dla uczniów: Sprawdźcie, która odpowiedź jest poprawna?

Czasowniki w zakończeniach wersów:

- podkreślają regularność budowy wiersza.
- nadają wierszowi rytm.

Obie odpowiedzi są poprawne.

6. Wyszukiwanie rymów.

Forma pracy: grupowa. Notowanie.

Cel: rozpoznanie rymów; budzenie świadomości bogactwa języka.

Polecenie dla uczniów: Wyszukajcie w bajkach omawianych na lekcjach:

• rymy zaskakujące, nietypowe:

- I. Krasicki, (*Przyjaciele*) lesie – dziwuje się; pasie – na się,
- I. Krasicki, (*Czapla, ryby i rak*) na to – strata,
- A. Mickiewicz, (*Przyjaciele*) gawronich – koło nich; knieję – nie je.

• rymujące się:

- czasownik i czasownik (I. Krasicki, *Pan i pies*) czekał – szczekał,
- rzeczownik i rzeczownik (I. Krasicki, *Malarze*) malarze – twarze,
- przymiotnik i rzeczownik (I. Krasicki, *Ptaszki w klatce*) młody
– wygodny,
- rzeczownik i przysłówek (I. Krasicki, *Czapla, ryby i rak*) siedlisko
– blisko,
- przymiotnik i czasownik (I. Krasicki, *Przyjaciele*) miły – lubiły,
- zaimek i liczebnik (A. Mickiewicz, *Przyjaciele*) twoje – dwoje.

Grupa I A. Mickiewicz, *Przyjaciele*

Grupa II I. Krasicki, *Czapla, ryby i rak*

Grupa III I. Krasicki, *Malarze*

Grupa IV I. Krasicki, *Pan i pies*

Grupa VI I. Krasicki, *Ptaszki w klatce*

Grupa VII I. Krasicki, *Przyjaciele*

7. Uzupełnianie wniosku.

Forma pracy: jednostkowa. Notowanie.

Cel: określenie roli rymów i podziału na wersy w bajkach.

Polecenie dla ucznia: Uzupełnij wniosek.

Bajki Ignacego Krasickiego mają regularną budowę, są podzielone...

Przykładowa odpowiedź.

Bajki Ignacego Krasickiego mają regularną budowę, są podzielone na wersy, rymują się.

Ocenianie bieżące podczas lekcji polega na udzielaniu przez nauczyciela subtelnych, skierowanych tylko do indywidualnego adresata komunikatów na temat osiągnięcia/nieosiągnięcia celu wskazanego w konkretnym zadaniu. Dzięki temu po każdej lekcji uczeń wie, które wymaganie spełnił (osiągnął cel), a nad którymi będzie jeszcze pracował.

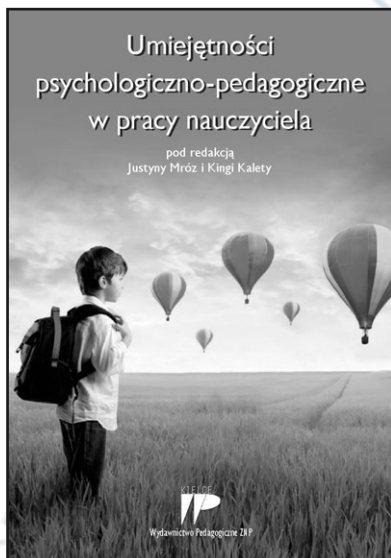
Praca domowa ma charakter zindywidualizowany: uwzględnia zadania, które wymagają dodatkowej pracy ze strony ucznia. Systemem motywującym jest możliwość zaliczenia każdego z wymagań, dzięki zaangażowaniu się na lekcji w jego samodzielne (lub w zespole) poprawne wykonanie.

Kolejne wymagania (zaznaczone poniżej) z cyklu: *Analiza i interpretacja bajki* wraz z charakterystyką oceniania opisowego w kolejnym numerze kwartalnika.

Bajka

1.	<i>zna teksty literackie wskazane przez nauczyciela</i>
2.	<i>dostrzega swoistość artystyczną dzieł</i>

3.	<i>nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje)</i>
4.	<i>rozpoznaje w tekście literackim porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy i objaśnia ich rolę</i>
5.	<i>rozpoznaje wers, rym</i>
6.	identyfikuje bajkę
7.	<i>odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przerośnym</i>
8.	<i>odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury</i>
9.	objaśnia moral bajki

Cena: 25,00 zł

ISBN: 978-83-7173-248-5
 Liczba stron: 156
 Format: A5

Książka jest próbą odpowiedzi na oczekiwania i wymagania stawiane współcześnie pedagogom w zakresie doskonalenia swoich kompetencji. Dotyczy tzw. miękkich umiejętności, do których należą m.in.: budowanie optymalnych relacji, zaawansowane umiejętności komunikacyjne, skuteczne radzenie sobie ze stresem zawodowym. Kolejne rozdziały obejmują następujące zagadnienia: tworzenie autorytetu nauczyciela poprzez budowanie jego relacji z uczniami, rola wychowawcy klasy, problematyka przygotowywania młodego pokolenia do życia w medialnym świecie, sposoby prowadzenia rozmowy psychologicznej z uczniem oraz tematyka radzenia sobie ze stresem w szkole i poza nią.

Pozycja zawiera szereg praktycznych rozwiązań i wskazówek, propozycje ćwiczeń i prezentuje konkretne umiejętności niezbędne w pracy z uczniem.